

Dolasci i noćenja turista na području županija Republike Hrvatske u razdoblju od 2012. do 2022.

Mičević, Dario

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Tourism and Rural Development in Pozega / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet turizma i ruralnog razvoja u Požegi**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:277:058983>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-23**

Repository / Repozitorij:

[FTRR Repository - Repository of Faculty Tourism and Rural Development Pozega](#)

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI**

DARIO MIČEVIĆ, 0253053950

**DOLASCI I NOĆENJA TURISTA NA PODRUČJU
ŽUPANIJA REPUBLIKE HRVATSKE U
RAZDOBLJU OD 2012. GODINE DO 2022.
GODINE**

ZAVRŠNI RAD

Požega, 2024. godine.

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET TURIZMA I RURALNOG RAZVOJA U POŽEGI**

PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

**DOLASCI I NOĆENJA TURISTA NA PODRUČJU
ŽUPANIJA REPUBLIKE HRVATSKE U RAZDOBLJU
OD 2012. GODINE DO 2022. GODINE**

ZAVRŠNI RAD

IZ KOLEGIJA STATISTIKA

MENTOR: doc. dr. sc. Mirjana Radman-Funarić

STUDENT: Dario Mičević

JMBAG studenta: 0253053950

Požega, 2024. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. OPĆENITO O TURIZMU	2
3. TURIZAM U REPUBLICI HRVATSKOJ	7
3.1. Opći podaci o Republici Hrvatskoj	7
3.2. Povijest turizma u Republici Hrvatskoj	7
3.3. Turizam u Republici Hrvatskoj danas	Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.
4. RELATIVNI BROJEVI - PODACI I METODOLOGIJA.....	12
4.1. Relativni brojevi strukture.....	12
4.2. Relativni brojevi dinamike.....	14
4.3. Relativni brojevi koordinacije.....	15
5. ANALIZA DOLAZAKA I NOĆENJA TURISTA NA PODRUČJU ŽUPANIJA REPUBLIKE HRVATSKE U RAZDOBLJU OD 2012. GODINE DO 2022. GODINE	16
6. ZAKLJUČAK	28
7. LITERATURA	29
8. POPIS TABLICA	31

SAŽETAK

Osnovni cilj ovog završnog rada je prikazati stanje turizma u Republici Hrvatskoj u vremenskom razdoblju od 10 godina, odnosno, u vremenskom razdoblju od 2012. godine do 2022. godine. Točnije, u radu će se analizirati podaci o dolascima i noćenjima turista za svaku županiju Republike Hrvatske za vremensko razdoblje od 2012. godine do 2022. godine. Prije same analize, pojasnit će se pojam turizma, kao i njegova povijest, vrste i glavna obilježja u svijetu i Republici Hrvatskoj te će se istaknuti osnovni podaci o Republici Hrvatskoj i njezinim obilježjima. Analiza podataka o dolascima i noćenjima turista po županijama u Republici Hrvatskoj donijet će zaključak o najposjećenijim županijama, ali i onim manje posjećenima.

KLJUČNE RIJEČI: turizam, turist, županija, dolazak, noćenje

ABSTRACT

The main goal of this final paper is to present the state of tourism in the Republic of Croatia in a period of 10 years, apropos, in the period from 2012 to 2022. More specifically, the paper will analyze data on tourist arrivals and overnight stays for each county of the Republic of Croatia for the period from 2012 to 2022. Before the actual analysis, the concept of tourism will be clarified, as well as its history, types and main characteristics in the world and in the Republic of Croatia, and basic information about the Republic of Croatia and its characteristics will be highlighted. Analysis of data on tourist arrivals and overnight stays by counties in the Republic of Croatia will provide a conclusion on the most visited counties, but also on the less visited ones.

KEY WORDS: tourism, tourist, county, arrival, overnight stay

1. UVOD

Tema ovog završnog rada je Dolasci i noćenja turista na području županija Republike Hrvatske u razdoblju od 2012. godine do 2022. godine.

U poglavlju rada pod nazivom Općenito o turizmu detaljno će se pojasniti pojam turizma kao grane ekonomije koja već dugi niz godina ima najbrži rast, kako u cijelome svijetu, tako i u Republici Hrvatskoj. Ukratko, turizam predstavlja putovanje ili boravak neke osobe, koja se naziva turist, u mjesto koje se nalazi izvan mjesta stalnog prebivališta te osobe. Kako bi se neka osoba mogla smatrati turistom, mora provesti najmanje jednu noć u objektu za smještaj turista. Budući da se turizam razvija još od srednjeg vijeka, razvijene su i brojne vrste istoga, poput pustolovnog turizma, eko turizma, gastronomskog turizma, ruralnog turizma, medicinskog turizma, planinarskog turizma, obalnog i pomorskog turizma i brojnih drugih, a koji će detaljnije biti opisani u navedenom poglavlju rada.

Nakon općenitog opisa pojma turizma, turista, povijesti turizma i vrsta turizma, uslijedit će poglavlje rada naziva Turizam u Republici Hrvatskoj. Republika Hrvatska srednje je velika europska zemlja, kopnene površine od 56.542 km² te površine obalnog mora od 31.067 km². U navedenom poglavlju pobliže će se pojasniti povijest razvoja turizma u Republici Hrvatskoj i njegova obilježja danas, a koji je u današnje vrijeme jedna od najbitnijih gospodarskih grana Republike Hrvatske. Najposjećenije destinacije u Republici Hrvatskoj nalaze se na obali Jadranskog mora koje zbog svoje ljepote, slanosti i temperature privlači i oduševljava turiste iz svih dijelova svijeta.

U četvrtom poglavlju rada pojasnit će se podaci i metodologija relativnih brojeva, i to relativnih brojeva strukture, relativnih brojeva dinamike i relativnih brojeva koordinacije, a koji služe za brojčano izražavanje odnosa između pojava kako bi se omogućila i olakšala njihova usporedba.

U predzadnjem poglavlju rada analizirat će se podaci o dolascima i noćenjima turista na području 21 županije koje se nalaze na teritoriju Republike Hrvatske, u razdoblju od 2012. godine do 2022. godine. Prilikom analize koristit će se prethodno spomenuti relativni brojevi strukture, relativni brojevi dinamike i relativni brojevi koordinacije kojima se mogu jasno prikazati pokazatelji gospodarskih učinaka.

U zadnjem poglavlju rada – Zaključku iznijet će se informacije i stavovi doneseni na temelju provedene analize iz predzadnjeg poglavlja.

2. OPĆENITO O TURIZMU

Jedna od grana ekonomije koja posljednjih godina ima najbrži rast kako u svijetu, tako i u Republici Hrvatskoj zasigurno je turizam. Pirjevec (2002) definira turizam kao skupa odnosa i pojava koje proizlaze iz putovanja i boravka posjetitelja nekog mjesta, ako se tim boravkom ne zasniva stalno prebivalište i ako s takvim boravkom nije povezana nikakva njihova gospodarska djelatnost.

Dakle, turizmom se smatra odlazak, odnosno putovanje osoba iz uobičajenog mjesta stanovanja u neko drugo mjesto, bilo u tuzemstvu ili inozemstvu, a sa glavnim ciljem zabave, odmora, rekreacije ili upoznavanja novih mjesta i krajolika.

Osoba koja putuje naziva se turistom. Točnije, turistom se naziva svaka osoba, neovisno o dobu i spolu, koja izvan svoga stalnog mjesta boravka proboravi barem jednu noć u ugostiteljskom objektu za smještaj. Strani turist jest svaka osoba s prebivalištem izvan one zemlje u kojoj privremeno boravi i provede najmanje jednu noć u ugostiteljskom ili drugom objektu za smještaj turista. Izletnika na jedan dan ne smatra se turistom. (Hrvatska turistička zajednica, Turizam u brojkama, url)

Iako turizam, kako je prethodno navedeno, posljednjih godina ima brzi rast, on nije nova pojava, a njegova povijest seže još iz srednjeg vijeka. Najčešća putovanja u to vrijeme odvijala su se iz religijskih razloga, kada su brojni hodočasnici i vjernici odlazili iz svojih svakodnevnih sredina u druga mjesta koja su smatrala svetima. Ponukani vjerskim razlozima, i bez ikakvih prijevoznih sredstava, hodočasnici su brojne kilometre prelazili pješice, pri tome spavajući i odmarajući u šumama i uz ceste. Osim vjerskih razloga, ljudi su putovali i sa ciljem bježanja iz ratnih područja, a tek razvojem odgovarajućih prijevoznih sredstava poput vlakova i brodova, ljudi počinju putovati i sa svrhom istraživanja raznih dijelova svijeta te svrhom odmora i zabave. Takva putovanja su si u prošlosti mogli priuštiti uglavnom imućni i bogati ljudi, a u 20. stoljeću takva putovanja postaju potreba i nižih slojeva, ne samo imućnih.

U današnje vrijeme, zahvaljujući brojnim prijevoznim sredstvima, novim tehnologijama i trendovima te velikoj ponudi turističkih mjesta i odredišta, veliki broj ljudi ne može zamisliti svoje slobodno vrijeme ili godišnji odmor bez odlaska na neko putovanje. Ljudi u današnje vrijeme putovanje povezuju sa bijegom iz svakodnevice, opuštanjem i zadovoljstvom.

Osim turista, jedna od osnovnih sastavnica turizma je turistička destinacija. Turistička destinacija je zasigurno i najbitniji element turizma. Ona predstavlja odredište, odnosno

lokaciju na kojoj se turist želi smjestiti, pa samim time svaki turist ima zahtjeve za koje želi da budu ispunjeni na određenoj destinaciji. Može se reći da turistička destinacija predstavlja prostornu jedinicu koja pruža određene atraktivnosti sa ciljem zadovoljenja specifičnih potreba turista.

Galičić i Laškarin (2016), kao osnovne komponente turističke destinacije navode sljedeće:

- Atrakcija: društvena ili prirodna aktivnost koja motivira turista za dolazak u određenu turističku destinaciju
- Sadržaj: obuhvaća smještajne objekte, ugostiteljske objekte, trgovine, zabavne sadržaje te ostale sadržaje i usluge
- Pristup: odnosi se na postojanje i održavanje efikasnih prometnih veza
- Paket aranžmani: pod njima se podrazumijevaju već unaprijed pripremljeni i ponuđene ponude i akcije od strane predstavnika određene destinacije
- Aktivnosti: odnose se na dostupne sadržaje i aktivnosti koje se turistu nude na destinaciji i kojima se isti može baviti tijekom svog boravka na određenoj destinaciji.

Kako je u današnje vrijeme turizam sve više razvijeniji, konkurencija između turističkih destinacija je sve veća. Destinacija treba biti dobro pozicionirana, odnosno prometno dostupna, klimatski i prirodno atraktivna, društveno i kulturno zanimljiva, te pružati razne društvene, zabavne ili sportske sadržaje. Smještaj u kojemu turist boravi za vrijeme svoj posjeta određenoj turističkoj destinaciji treba biti održavan, uredan, a osoblje koje istim upravlja pristupačno i ljubazno, spremno udovoljiti zahtjevima turista i pružiti mu tražene usluge.

Kao najpoznatija i najposjećenija turistička destinacija u svijetu već dugi niz godina može se istaknuti Francuska. „Već više od desetljeća, zemlja je namamila najveći broj posjetitelja, više nego bilo koja druga europska ili svjetska zemlja. Osim po Eiffelovom tornju i brojnim muzejima, Francuska je poznata i po brojnim prekrasnim i ogromnim palačama, dvorcima i katedralama diljem zemlje, kao i poljima lavande i vinogradima. Palača Versailles, dvorac Chambord i katedrala Notre-Dame neke su od najpoznatijih. Srednjovjekovna sela kao što su Péruges, St-Émilion, St-Jean Pied de Port, obalna sela, snježne planine, prekrasne plaže i ogromne tržnice na otvorenom, učinili su da svaki putnik smjesti Francusku na svoj nezaobilazni popis.“ (Ovo je 10 najposjećenijih zemalja na svijetu, url). U Francuskoj se posebno ističe dobro razvijeni željeznički prijevoz između francuskih gradova, ali i njena povezanost s drugim gradovima i državama.

Značajnu ulogu za stalni rast i razvoj turizma zasigurno ima pojava i sve veće korištenje interneta i digitalnih uređaja putem kojega turistički predstavnici stavljaju na raspolaganje svoje ponude, a turisti pregledavaju dostupne ponude i pronalaze najbolja rješenja za sebe. Turisti na taj način sve više sami organiziraju svoja putovanja i posjete željenim turističkim destinacijama i atrakcijama. Internet je na taj način zapravo preuzeo ulogu putničkih agencija, a prednost mu je ta što je dostupan uvijek, 24 sata na dan, a i moguće mu je pristupiti s bilo kojeg mjesta i sa brojnih digitalnih uređaja. Jednostavan je i pregledan za korištenje, a također i jeftiniji od spomenutih putničkih agencija čime predstavlja izvrstan distribucijski kanal.

Osnovna podjela turizma obuhvaća:

1. domaći turizam - turizam u kojemu građani putuju unutar granica svoje zemlje,
2. međunarodni odlazni turizam – turizam koji broji putnike iz neke zemlje u inozemstvo, i
3. međunarodni ulazni turizam – turizam kod kojeg se prate turistički dolasci u neku zemlju iz inozemstva.

Osim navedene osnovne podjele turizma, postoji i niz drugih podjela koje predstavljaju vrste turizma ovisno o motivu, odnosno cilju dolaska turista u određenu zemlju, odnosno na određenu destinaciju, kao što su pustolovni turizam, eko turizam, gastronomski turizam, ruralni turizam, vjerski turizam, medicinski turizam, sportski turizam, planinarski turizam, obalni i pomorski turizam, zimski turizam, i brojne druge.

Pustolovni turizam idealan je za osobe koje žele iskusiti razne adrenalinske avanture. Pustolovni turizam odvija se u prirodnom okruženju i zahtijeva fizičku aktivnost i fizički napor. Ova vrsta turizma turistu pruža neizvjesnost i uzbuđenje, motivacija mu je izazov i susret s novim stvarima i avanturama, a onaj tko se upusti u pustolovinu spomenutog turizma, mora prije svega biti spreman na razne rizike i opasnosti. Neke od glavnih aktivnosti koje se nude u sklopu pustolovnog turizma su pješčenje, biciklizam, planinarenje, kajakarenje, rafting, skijanje, surfanje, jedrenje, jahanje, penjanje po stijenama i planinama, speleološke aktivnosti, zipline. Kada se govori o avanturističkim i pustolovnim aktivnostima, one su svrstane u dvije skupine, a to su i teške i lake.

Geić (2011) lakima smatra one aktivnosti koje imaju nisku razinu rizika i ne zahtijevaju puno vještina, kao na primjer biciklizam, kampiranje, promatranje ptica, ribolov, a teškima one koje podrazumijevaju intenzivnu uključenost i vještine, često i prethodno znanje i iskustvo, pri čemu

je kod njih i visok stupanj rizika, kao na primjer špiljarenje, slobodno penjanje, rafting, vožnja kajakom, razni oblici surfanja i slično.

Eko turizam je oblik turizma kod kojega turisti posjećuju razna prirodna područja i staništa, specifična po visokom stupnju zaštite okoliša. Dakle, primarna aktivnost eko turizma je razgledavanje prirode, sa ciljem promicanja svijesti o očuvanju i održivosti okoliša.

Prema navodima ovih autora „gastronomski turizam nov je oblik turizma, za koji se upotrebljavaju različiti termini kao što su gastro turizam, kulinarski turizam, degustacijski turizam, gurmanski turizam ili prehrambeni turizam. Neovisno o terminologiji u njegovoj je srži koncept poznavanja i učenja, konzumacije, kušanja i uživanja u gastronomskoj kulturi. Uključuje različite aktivnosti – posjete primarnim i sekundarnim proizvođačima hrane, festivalima, sajmovima, događanjima, tržnicama, degustacijama, demonstracijama kuhanja, restoranima ili drugim iskustvima vezanim uz hranu.“ (Boranić Živoder i Tomljenović, 2022: 10-11, url).

Kada se govori o ruralnom turizmu, govori se o aktivnostima koji se odvijaju u pojedinom ruralnom području. Ruralna područja su uglavnom mala, seoska, rijetko naseljena područja. Budući da takva područja u većini država svijeta zauzimaju veliki broj njihove površine, posvećuje im se sve veća pažnja i zadnjih se godina ruralni turizam intenzivno razvija. Turiste sve češće privlači ovaj oblik turizma, posebice stariju populaciju, jer na ovaj način mogu uživati u svježem zraku i čistoj i očuvanoj prirodi i prekrasnim pejzažima, te uživati u domaćoj zdravoj hrani i pićima specifičnima za pojedino ruralno područje.

Jedna od najstarijih vrsta turizma, zasigurno je vjerski turizam kojemu turisti pristupaju iz vjerskih i religioznih motiva. Vjerski turizam podrazumijeva putovanje, odnosno posjet raznim vjerskim mjestima i svetištima, religijskim objektima, boravak i odmor u samostanima i vjerskim kampovima te putovanje i okupljanje na vjerskim mjestima povodom značajnih religijskih datuma i obljetnica.

Medicinski turizam, drugog naziva i zdravstveni turizam predstavlja putovanje u drugi grad ili državu izvan uobičajenog mjesta boravka, sa ciljem primanja određenih medicinskih tretmana i medicinskog liječenja, kao što su raznih kirurški zahvati, zubarski zahvati, zahvati povezani s plodnošću i brojni drugi. Razvojem medicinskog turizma, razvija se i sve veći broj zdravstvenih ustanova u kojima se obavljaju prethodno navedeni zahvati, kao i lječilišta i toplica u kojima se nalaze prirodne izvorske vode za koje se vjeruje da pomažu u otklanjanju i smanjenju brojnih bolesti.

Sportski turizam vrsta je turizma koja se odnosi na putovanje turista koji promatra kao gledatelj ili koji aktivno sudjeluje u nekom sportskom događaju, a koji uključuje komercijalne ili nekomercijalne aktivnosti natjecateljske prirode. Sportska natjecanja okupljaju možda najveći broj gledatelja, pa tako i turista, koji dolaze sa različitih dijelova svijeta da prate ista. Jedna od najvećih svjetskih natjecanja su zasigurno Olimpijske igre, Svjetsko nogometno prvenstvo i Formula 1. Turisti koji putuju iz sportskih motiva, dijele se na:

- sportske turiste nostalgičare – ovi turisti posjećuju stadione, dvorane i nerijetko sportske muzeje te se bave uglavnom istraživanjem povijesti i uspjeha lokalnih sportaša onog mjesta u koje putuju u koju putuju,
- turiste gledatelje - oni turisti koji putuju kako bi gledali sportsko natjecanje
- turiste natjecatelje – oni turisti koji sudjeluju u sportskim aktivnostima, rekreativno ili profesionalno. (Sportski turizam, url)

Pod planinarskim turizmom podrazumijeva se odmor, kako i sama riječ naziva turizma kaže, u planinama. Planine su izvrsno mjesto za rekreaciju, ali i odmor jer se na njima nalazi čist i nezagađen zrak, ugodna klima ljeti te obilje snijega zimi, prekrasna očuvana priroda i zapanjujući pogledi. Turisti prilikom ovakvih putovanja često spavaju samo u vrećama za spavanje i šatorima, ovisno o vremenskim uvjetima, ali se sve više grade razna skloništa, kuće i razni objekti u kojima turisti planinari mogu odmoriti i prenoćiti tijekom planinarenja.

Obalni i pomorski turizam često se poistovjećuje, te iako ih mnogi smatraju sinonimom, postoje različitosti između ta dva pojma. Kad se govori o obalnom turizmu govori se o raznim aktivnostima i slobodnom vremenu provedenom na mjestima i objektima smještenima na obali i uz obalu, dok se pomorski turizam odvija na samom moru ili oceanu, dalje od obale. Obalni turizam jedan je od najrasprostranjenijih jer ljudi ipak najviše svoje slobodno vrijeme ili godišnji odmor vole provesti kupanjem i rekreacijom u moru i sunčanjem na plaži.

Za razliku od prethodno navedenog turizma, koji se odvija najčešće ljeti, postoji i zimski turizam. Kao što se da zaključiti iz samog naziva, on predstavlja putovanje ponukano aktivnostima, odnosno sportovima koje se mogu obavljati isključivo zimi. Najčešći takav sport je skijanje.

3. TURIZAM U REPUBLICI HRVATSKOJ

U prethodnom poglavlju rada predstavljen je pojam turizma, kao i njegova povijest i obilježja primjenjiva u cijelom svijetu, a u ovom poglavlju pobliže će se objasniti obilježja i značaj turizma u Republici Hrvatskoj.

3.1. Opći podaci o Republici Hrvatskoj

„Hrvatska (službeni naziv: Republika Hrvatska) je europska država, u geopolitičkom smislu srednjeeuropska i sredozemna država, a zemljopisno smještena u južnom dijelu Srednje Europe te u sjevernom dijelu Sredozemlja. Na sjeveru graniči sa Slovenijom i Mađarskom, na istoku sa Srbijom i Bosnom i Hercegovinom, na jugu s Crnom Gorom, a na zapadu s Italijom ima morsku granicu. Kopnena površina iznosi 56.542 km², a površina obalnog mora 31.067 km² što Hrvatsku svrstava među srednje velike europske zemlje. Osim vodnog bogatstva, Hrvatska ima osobito očuvanu prirodu sa stotinama endemskih biljnih i životinjskih vrsta, te je gotovo 10 % njezina teritorija zaštićeno u okviru 11 parkova prirode, 8 nacionalnih parkova i dva stroga rezervata. Teritorij je administrativno podijeljen na općine, gradove, te 20 županija i Grad Zagreb koji ima poseban status grada i županije. Glavni grad je Zagreb koji predstavlja političko, gospodarsko, kulturno i znanstveno središte. Ostali veći gradovi su Split, Rijeka, Zadar i Osijek.“ (Općenito o RH, url)

3.2. Povijest turizma u Republici Hrvatskoj

Povijest turizma u Republici Hrvatskoj ne razlikuje se uvelike od povijesti turizma u ostalim državama svijeta. Naime, i u Hrvatsku su turisti u prošlosti najprije dolazili iz vjerskih i religioznih razloga, ali i zdravstvenih, kada su stari Rimljani otkrili i počeli posjećivati terme u sjevernoj Hrvatskoj, kao na primjer današnje Varaždinske toplice i Topusko.

„U doba Rimljana, Topusko se zvalo Ad fines, što znači Na kraju puta. Još su stari Rimljani potezali do Topuskog u terme, dok mnogi domaći ljudi danas nikada nisu otkrili ovaj biser hrvatskog lječilišnog turizma. U bazenima Topuskog nikada niste sami, brčkat će se s vama sumporne bakterije i modrozeleno nitaste alge. Voda na izvoru ima 90 stupnjeva i u njoj se rađa alga koja, padne li temperatura ispod 35 stupnjeva, hibernira, a na 60 ponovno oživi. Navodno je ta alga još iz vremena kada je život na Zemlji bujao tek u vodi, a danas se ista može pronaći, osim u Topuskom, još samo u Yellowstoneu, Japanu i na Kamčatki. Jedna od legendi tvrdi da je baš u Topuskom potopljen Sveti Gral pa otud čarobne moći topuskoj vodi.“ (Kratka povijest turizma u Hrvatskoj, url)

Turizam u Republici Hrvatskoj imao je spor rast i razvoj. Jedan od najvećih problema je stvarala politička razdijeljenost teritorija Republike Hrvatske, što je ujedno značilo i lošu prometnu povezanost, kako između dijelova same Hrvatske, tako i Hrvatske sa drugim državama. Pojavom željezničkih pruga i vlakova, javljaju se i prve prometne veze između gradova Republike Hrvatske, a pojavom parobrodova i brodova započinje aktivniji obalni i pomorski turizam u Hrvatskoj, kada prvi putnici i trgovci počinju posjećivati Dubrovnik.

Prema navodima Vukonića (2005) za početak organiziranog turizma na obalnom hrvatskom području ključni su sljedeći događaji:

- 1844. godine u Dubrovnik je parobrodom Austrijskog Lloyd Barone Stürmer stiglo 153 putnika, nakon čega je uvedena i tjedna izletnička parobrodsko linija.
- Nedugo nakon početka turizma u Dubrovniku, u Opatiji se izgradila Villa Angiolina što se može smatrati početkom hotelijerstva
- Sljedeća godina koja se može uzeti kao početak organiziranog turizma je 1868. godina u kojoj su braća Mihajlović zajedno sa Zagrepčanima otišla na putovanje u Beč i Graz.
- 1868. godine je na otoku Hvaru otvoren hotel s 13 jednokrevetnih soba i vlastitim restoranom.

Tijekom 20. stoljeća, borbe za radnička prava rezultirale su kraćim radnim danima, većim plaćama i naknadama radnicima, većoj brizi o sigurnosti radnika, te plaćenim godišnjim odmorima, čime su putovanja postala dostupna i radničkoj klasi koja je počela svoje slobodno vrijeme i godišnje odmore ispunjavati putovanjima u razna mjesta. Najposjećenija obalna mjesta u Republici Hrvatskoj bila su Dubrovnik, Rab, Crikvenica, i lječilište Topusko. S napretkom željeznica i ostalih prometnica i raznih prijevoznih sredstava i linija, turizam kako u svijetu, tako i u Hrvatskoj, sve više raste i dobiva na značaju, a samim time su se do danas razvile i brojne druge grane i vrste turizma.

3.3. Turizam u Republici Hrvatskoj danas

Republika Hrvatska danas je veoma tražena turistička destinacija turistima iz raznih dijelova svijeta, a za samu Republiku Hrvatsku turizam jedna od najbitnijih gospodarskih grana. Hrvatska obiluje brojnim prirodnim ljepotama. Hrvatska je konkurencija ostalim turističkim destinacijama prvenstveno zbog prekrasnog Jadranskog mora sa razvedenom zapanjujućom obalom i brojnim otocima, poluotocima i zaljevima, umjerene topline koja ljeti iznosi u više od 25 °C. Jadransko turističko područje najprivlačnije je turističko područje u Hrvatskoj, na njemu prevladava mediteranska topla klima i bogato je brojnim očuvanim prirodnim i kulturnim

specifičnostima. Za zaključiti je od navedenoga da je u Hrvatskoj najzastupljeniji obalni i primorski turizam.

Neke od najposjećenijih destinacija, odnosno gradova na Jadranu su Dubrovnik, Hvar, Split, Rovinj, Poreč, Brač, Korčula, Rab, Šolta, Biograd na moru.

Dubrovnik se još naziva i biserom Jadrana koji privlači i oduševljava turiste iz svih dijelova svijeta. Gradske zidine Dubrovnika, s kojih se pruža pogled na mora i grad, dio su UNESCO-ve svjetske baštine. One okružuju stari dio grada, a njihova gradnja trajala je od 13. do 17. stoljeća, sa svrhom obrane grada Dubrovnika. U Dubrovniku se mogu vidjeti i brojne druge kulturne i prirodne atrakcije, šetnice, fontane, a ima i prekrasne plaže.

Otok Hvar je jedan od najpopularnijih otoka Hrvatske. Posebno je posjećen od strane mlađe populacije, budući da je jedno od glavnih odredišta koje vrvi brojnim ponudama za noćni život i zabavu. Međutim, poznat je i po svojoj bogatoj povijesti te brojnim kulturnim i vjerskim znamenitostima, poput Trga Svetog Stjepana, Hrvatskog kazalište, Katedrale Svetog Stjepana I., Franjevačkog samostana, Tvrđave Fortice, Trga Škora. Otok Hvar se naziva najsunčanijim otokom u Hrvatskoj, jer godišnje ima 2718 sunčanih sati.

Split je drugi po veličini grad u Republici Hrvatskoj, a prvi u Dalmaciji. U njemu se nalazi jedna od najočuvanijih rimskih palača u svijetu – Dioklecijanova palača. Osim nje, u Splitu se nalaze i brojne druge povijesne znamenitosti i muzeji, tržnice i galerije, ali je veoma razvijen i noćni život. Specifičan je po prekrasnoj velikoj rivi na kojoj se nalazi veliki broj restorana i kafića s pogledom na more. Posebno obilježje Splita je i zvonik katedrale svetog Duje na čiji se vrh turisti mogu popeti u uživati u prekrasnom pogledu na cijeli grad. Dioklecijanova palača, kao i cijela povijesna jezgra grada Splita nalaze se na UNESCO-vom su popisu kao svjetska kulturna baština, i to još od 1979. Split je također odlična destinacija za brojne kulturne događaje, kao što su filmski i kazališni festivali, izložbe, zanimljivi muzeji i koncerti. (Split, url)

I ostali gradovi na Jadranu obiluju prekrasnom prirodom, kulturnim i povijesnim znamenitostima, prekrasnim plažama i čistim, toplim morem. Osim obalnih posebnosti, na Jadranu je razvijen i pomorski, drugom riječju nautički turizam jer je mirno Jadransko more pogodno za plovidbu raznih pomorskih plovila, poput brodica i jahti raznih veličina koje kao i objekti na površini, pružaju raznovrsne usluge tijekom same plovidbe, poput smještaja, razgledanja raznih mjesta duž Jadrana, usluživanja hrane i pića. Turisti mogu sudjelovati u brojnim aktivnostima i avanturama na vodi, poput jedrenja, vožnje Jet Ski-jem i slično. Što se

tiče obalnih objekata, na Jadranu se nalazi veliki broj hotela, privatnih smještaja i apartmana, te u posljednje vrijeme sve traženijih kamp i mobilnih kućica, a broj navedenih objekata iz godine u godinu znatno raste.

Može se zaključiti da obalni turizam, zahvaljujući svojim brojnim sadržajima, ujedno pruža turistima mogućnost sudjelovanja i u drugim vrstama turizma, kao što su kulturni, vjerski i pustolovni turizam.

Gorsko područje Republike Hrvatske karakterizira prekrasna očuvana priroda, vodno, šumsko i planinsko bogatstvo te umjereno kontinentalna i planinska klima. U gorskom dijelu Republike Hrvatske iznimno je razvijen planinski turizam. Vrhovi planina na području gorskog dijela Hrvatske nisu toliko visoki u odnosu na neke druge svjetske planine, ali su zbog raznolikosti prirode i pejzaža zanimljivi planinarima.

„Na zapadnom i sjevernom dijelu Gorskog kotara ističu se Risnjak, Tuhobić, Bitoraj i Viševica. Uz more se nalaze najviše i najljepše planine, koje pružaju najljepše vidike - Učka i Ćićarija u Istri, Obruč i Snježnik u Hrvatskom primorju, Velebit, te planine Dalmacije - Kozjak, Mosor, Omiška Dinara, Biokovo. Nešto dalje od mora dižu se Svilaja, Promina, Kamešnica te Dinara. Veličinom, ljepotom i bogatstvom zanimljivosti posebno mjesto među hrvatskim planinama zauzima Velebit. Velebit je ujedno i najduža hrvatska planina (140 km). Otočne planine nisu posebno visoke, ali su zbog vidika na more i na priobalne planine zanimljive kao planinarski ciljevi. Planinarski putovi vode na vrhove Brača, Cresa, Lošinja, Hvara, Visa, Krka, Paga, Raba, Kornata i brojnih drugih jadranskih otoka.“ (Šetanje i planinarenje, url) Planina Velebit je zbog svojih prirodnih posebnosti proglašena parkom prirode i svjetskim rezervatom prirode.

U navedenom dijelu Hrvatske osim planinarskog turizma, ističe se i razvijenost eko turizma, gdje se kao najposjećenije destinacije zasigurno ističu Nacionalni park Plitvička jezera, Nacionalni park Risnjak, Bijele i Samarske stijene, Špilje Lokvarka i Vrelo i druge.

Najveću posjećenost turista zasigurno ima Nacionalni park Plitvička jezera. Plitvička jezera su najveći i najstariji nacionalni park u Hrvatskoj. Plitvička jezera prekrivena su u većem dijelu šumskom vegetacijom, a u manjem dijelu travnjacima i vodenim površinama. Jezerski sustav čini 16 imenovanih većih jezera prekrasnih plavo zelenih boja te još veliki broj malih jezera, a veliki dio njih sadrži i prekrasne veće i manje slapove. (Istražite park, url)

U navedeni dio Hrvatske, turisti vrlo često dolaze posjetiti lječilišta i toplice, kako bi prirodna termalna voda u bazenima bogata mineralima pomogla njihovim raznim zdravstvenim

tegobama, što je rezultiralo razvojem i opstankom medicinskog turizma. Neka od najpoznatijih i najposjećenijih toplica su Terme Tuhelj, Terme Jezerčica, Krapinske toplice, Varaždinske toplice, Terme Topusko i Terme Sveti Martin. Sve navedene toplice pružaju i druge razne usluge osim kupanja u bazenima, a to su smještaj, sportske dvorane, kafići, restorani, saune, wellness tretmani, dječja igrališta, pa tako u iste vrlo često odlaze i zdrave osobe sa ciljem odmora i opuštanja.

U panonskom dijelu Hrvatske, najviše su razvijeni planinarski turizam i eko turizam. Radi se o pretežno ravničarskom prostoru sa planinskim i gorskim dijelovima prekrivenim šumama, a kroz koje teku brojne vode tekućice. Zbog očuvanosti i ljepote prirode zanimljive su planinarima, posebno rekreativcima budući da se ne radi o visokim i izazovnim vrhovima.

Najveći gradovi ovog dijela Hrvatske su Zagreb, glavni grad, i Osijek. Ostatak su manji gradovi, mjesta i sela u kojima se stanovništvo često bavi poljoprivrednom i stočarskom djelatnosti, pa je tako razvijen i ruralni, odnosno seoski turizam. Brojni stanovnici tako razvijaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva u kojima pružaju turističke i ugostiteljske usluge koje najčešće podrazumijevaju usluživanje i kušanje jela i pića te razne aktivnosti poput lova, ribolova, jahanja i sl. Prethodno u radu je navedeno da ovakav oblik turizma privlači stariju populaciju koji žele uživati u seoskoj prirodi, miru i tišini, te iskušavati nova jela i pića karakteristična za područje u kojem borave. Može se reći kako se ovdje u jednom obliku radi i o gastronomskom turizmu. Na ovom području se također nalazi značajan broj lječilišta, poput Terma Topusko, Bizovačkih toplica, Daruvarskih toplica.

Kad se govori o učincima turizma na gospodarstvo i ekonomiju Republike Hrvatske, oni su brojni, pri čemu mogu biti pozitivni i negativni. Pozitivni su zasigurno povećanje potrošnje turista pri čemu se povećavaju prihodi, kako pružatelja usluga u turizmu, tako i same države te povećanje zaposlenosti ljeti kada je turizam u najvećem rastu.

Što se tiče negativnih učinaka, kao najveći se može istaknuti povećanje cijena na turističkim destinacijama, jer za vrijeme turističke sezone brojni pružatelji usluga i prodavači povećaju cijene svojih usluga i proizvoda, kao i cijene najмова i nekretnina. Također, posebice tijekom ljetne sezone, stvaraju se velike gužve na prometnicama koje stvaraju brojne probleme u prometu, javlja se nedostatak parkirnih mjesta, na ulicama i plažama je više smeća, a sve to u konačnici dovodi i do onečišćenja okoliša. Lokalno stanovništvo sve svoje potrebe mora prilagoditi turistima. (Što su negativni, a što pozitivni učinci turizma na život u Zadru? Što najviše smeta lokalnom stanovništvu? Imamo zanimljive rezultate istraživanja, url)

4. RELATIVNI BROJEVI - PODACI I METODOLOGIJA

Prema navodima Horvat i Mijoč (2012), kada se govori o relativnim brojevima, govori se o brojevima kojima se analiziraju podaci kvalitativnih nizova. Točnije, relativan broj je logičan izraz mjerenja kada se neka veličina mjeri drugom veličinom. Zadatak relativnih brojeva jest brojčano izraziti odnose između pojava kako bi se omogućila i olakšala njihova usporedba.

Šošić (2009) navodi kako se uređivanjem podataka te njihovim prikazima, tabelarnim i grafičkim, mogu uočiti osnovna obilježja pojava koje predočuju podaci. U analizi podataka važno je odgovoriti na pitanje koliko je neka veličina veća ili manja od druge, odnosno kakav je odnos između tih veličina. Svaki relativni broj zapravo je razlomak kojemu se nazivnik naziva osnovicom relativnog broja, a prema kojoj se relativni brojevi i razlikuju. Najčešći zapis relativnog broja je postotak.

Razlikuju se tri osnovne vrste relativnih brojeva, i to relativni brojevi strukture, relativni brojevi dinamike, odnosno indeksi te relativni brojevi koordinacije. U ovom poglavlju rada pobliže će se pojasniti pojam i metodologija relativnih brojeva, a primjena istih bit će prikazana i u analizi podataka o dolascima i noćenjima turista u Republici Hrvatskoj u sljedećem poglavlju rada.

4.1. Relativni brojevi strukture

„Relativni brojevi strukture nastaju izračunavanjem strukture statističkog niza iskazane relativnim brojem. Relativne frekvencije strukture predstavljaju udio u cjelini, a izračunavaju se diobom i -te apsolutne frekvencije s ukupnim zbrojem apsolutnih frekvencija. Mogu se zapisati u obliku:

- proporcija $p_i = \frac{\text{dio}}{\text{cjelina}}$

$$p_i = \frac{f_i}{N} = \frac{f_i}{\sum_{i=1}^k f_i}, \dots, 0 < p_i < 1 \xrightarrow{\text{proporcije}} \sum p_i = 1 \quad (1)$$

- postotak $p_i = \frac{\text{dio}}{\text{cjelina}} * 100$

$$P_i = \frac{f_i}{N} \cdot 100 = \frac{f_i}{\sum_{i=1}^k f_i} \cdot 100, \dots, 0 < P_i < 100 \xrightarrow{\text{postoci}} \sum P_i = 100 \quad (2)$$

- promil (kada su dijelovi cjeline izrazito mali) $p_i = \frac{\text{dio}}{\text{cjelina}} * 1000$

$$P_i = \frac{f_i}{N} \cdot 1000 = \frac{f_i}{\sum_{i=1}^k f_i} \cdot 1000, \dots, 0 < P_i < 100 \xrightarrow{\text{promili}} \sum P_i = 1000 \quad (3)$$

(Funarić-Radman, 2018: 21)

Relativnim brojevima strukture mogu se izračunati:

- Kutno 100
- Okomito 100
- Vodoravno 100

Prema Funarić – Radman (2018) tablični prikazi apsolutnih vrijednosti preračunavaju se u relativne na način da cjelinu predstavlja zbirna vrijednost iz kuta tablice, zbirnog stupca ili zbirnog retka, a od čega potječu nazivi kutno 100, vodoravno 100 i okomito 100.

Prema navodima ovih autora „za izračun podataka prema načelu kutno 100 potrebno je staviti u odnos svaki broj iz tablice prema ukupnoj statističkoj masi (N). Kutno 100 kreiran je dijeljenjem svakoga apsolutnog broja, iz svakog reda i stupca tablice, sa zbrojem apsolutnih frekvencija. Pomnože li se izračunati omjeri sa 100, dobivaju se postoci i njihov zbroj iznosi 100, a on se nalazi u donjem desnom kutu tablice

Za izračun podataka prema načelu vodoravno 100 potrebno je staviti u odnos svaki broj iz reda tablice prema zbirnoj vrijednosti promatranog reda. Vrijednosti iz zbirnog stupca tablice su baze usporedbe za polja tablice vodoravno 100. Pomnože li se izračunati omjeri sa 100, njihov zbroj predstavlja zbroj postotaka i iznosi 100, a nalazi se u zbirnom stupcu tablice.

Za izračun podataka prema načelu okomito 100 potrebno je staviti u odnos svaki broj prema zbirnoj vrijednosti promatranog stupca. Okomito 100 se kreira stavljanjem u odnos svake apsolutne vrijednosti iz stupca tablice s vrijednosti apsolutnog zbroja promatranog stupca. Vrijednosti iz zbirnog reda tablice su baze usporedbe za podatke u poljima tablice okomito 100. Pomnože li se izračunati omjeri sa 100, njihov broj iznosi 100, a nalazi se u zbirnom redu tablice.“ (Horvat i Mijoč, 2012: 73 - 75)

Dakle, svaki relativan broj strukture (kutno 100, vodoravno 100 i okomito 100), ovisno što mu je baza, u obliku postotka može se dobiti koristeći sljedeću, prethodno navedenu formulu:

$$\text{postotak } p_i = \frac{\text{dio}}{\text{cjelina}} * 100$$

4.2. Relativni brojevi dinamike

Prema Radman – Funarić (2018) dinamike promjena društvenih i gospodarskih pojava najčešće se prikazuju indeksima. To su relativni brojevi dinamike koji pokazuju odnos između stanja jedne pojave ili skupine pojava na različitim mjestima, odnosno u različitim vremenskim razdobljima. Indeksi zapravo pokazuju koliko jedinica pojave u jednom razdoblju dolazi na 100 jedinica pojave u drugom razdoblju.

Prema mišljenju ovog autora „kada se govori o relativnim brojevima dinamike, govori se o baznim indeksima i verižnim indeksima. Baznim indeksima prikazuju se relativne promjene u nekom tekućem razdoblju u odnosu na neko odabrano bazno razdoblje, dok se verižnim indeksima prikazuju relativne promjene određene pojave u tekućem razdoblju u odnosu na prethodno razdoblje.“ (Rozga, 2009: 274, 275)

Prema Radman – Funarić (2008) baznim indeksima izračunava se dinamika jedne pojave u odnosu na drugu, pri čemu točno promatrano razdoblje predstavlja bazu usporedbe. Bazni se indeksi nazivaju se i indeksima na stalnoj bazi. Bazno razdoblje bi trebalo biti ono razdoblje koje nema ekstremne vrijednosti, a kao bazu usporedbe moguće je koristiti i vrijednosti izvan niza ili prosjek vrijednosti niza.

Bazni se indeks najčešće se označava sa 100, npr. 2016. = 100, i to prema sljedećoj formuli:

$$I_t = \frac{y_t}{y_b} \cdot 100 \quad (4)$$

I_t – individualni bazni indeks

y_b – vrijednost pojave u baznom razdoblju

Vrijednosti dobivenih indeksa ne mogu biti negativni brojevi, ali stopa njihove promjene može biti negativan broj, i to u slučajevima kada je vrijednost promatranog modaliteta obilježja manja od vrijednosti baze statističkog niza. Navedena stopa promjene izračunava se prema sljedećoj formuli: $St_1 = I_1 - 100$.

Verižni indeksi još se nazivaju se i indeksima na promjenjivoj bazi ili lančanim indeksima jer su to indeksi kojima se baze mijenjaju iz razdoblja u razdoblje. Točnije, prilikom izračunavanja verižnih indeksa promatrane vrijednosti određene pojave stavljaju se u odnos naspram vrijednostima pojave iz prethodnog razdoblja, a računaju se prema sljedećoj formuli:

$$V_t = \frac{y_t}{y_{t-1}} \cdot 100 \quad (5)$$

4.3. Relativni brojevi koordinacije

Prema navodima ovog autora „relativni brojevi koordinacije (RBK) pokazuju odnos između dvije vrijednosti pojava koje su u smislenom odnosu. To su pokazatelji koji nastaju izračunavanjem omjera apsolutnih frekvencija dviju koordinirajućih veličina. Ukoliko se zamjene brojnik i nazivnik dobije se recipročna vrijednost koja ima isto kvantitativno značenje:

$$RBK_1 = \frac{pojava_1}{pojava_2} \quad RBK_2 = \frac{pojava_2}{pojava_1} \quad \text{“ (Radman – Funarić, 2018: 25, 26) \quad (6)$$

5. ANALIZA DOLAZAKA I NOĆENJA TURISTA NA PODRUČJU ŽUPANIJA REPUBLIKE HRVATSKE U RAZDOBLJU OD 2012. GODINE DO 2022. GODINE

Republika Hrvatska podijeljena je na 21 županiju.

Prema geografskoj podjeli Republike Hrvatske iz prethodnog poglavlja rada na jadransku Hrvatsku, gorsku Hrvatsku i panonsku Hrvatsku, županije se nalaze, kako slijedi:

- U jadranskoj (primorskoj) Hrvatskoj nalaze se Primorsko-goranska županija (PGŽ), Ličko-senjska županija (LSŽ), Zadarska županija (ZDŽ), Šibensko-kninska županija (ŠKŽ), Splitsko-dalmatinska županija (SDŽ), Istarska županija (IŽ), Dubrovačko-neretvanska županija (DNŽ).
- U gorskoj Hrvatskoj nalaze se Zagrebačka županija (ZGŽ), Grad Zagreb (GZ), Krapinsko-zagorska županija (KZZ), Varaždinska županija (VŽ), Koprivničko-križevačka županija (KKŽ), Međimurska županija (MŽ).
- U panonskoj Hrvatskoj nalaze se Sisačko-moslavačka županija (SMŽ), Karlovačka županija (KŽ), Bjelovarsko-bilogorska županija (BBŽ), Virovitičko-podravka županija (VPŽ), Požeško-slavonska županija (PSŽ), Brodsko-posavska županija (BPŽ), Osječko-baranjska županija (OBŽ), Vukovarsko-srijemska županija (VSŽ).

Kao osnovni pokazatelji razvoja i održivosti turizma mogu se navesti broj dolazaka turista i broj noćenja turista. U ovom poglavlju analizirat će se podaci o dolascima i noćenjima turista na području županija Republike Hrvatske u razdoblju od 2012. godine do 2022. godine prema podacima Državnog zavoda za statistiku i Hrvatske turističke zajednice, i to primjenom relativnih brojeva strukture, relativnih brojeva dinamike i relativnih brojeva koordinacije.

U tablici 1. prikazani su podaci o broju dolazaka turista u svakoj županiji Republike Hrvatske, u razdoblju od 2012. do 2022. godine.

Tablica 1: Broj dolazaka turista u Republiku Hrvatsku po županijama od 2012. do 2022. godine

Dolasci turista (izraženi u 000)												
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	UKUPNO
ZGŽ	39	48	54	66	75	87	123	140	42	79	126	879
KZZ	63	75	85	96	124	142	161	178	89	151	177	1.341
SMŽ	24	27	28	29	30	37	39	38	13	13	23	301
KŽ	187	196	208	245	279	333	353	364	102	220	292	2.779

VŽ	43	42	46	50	52	61	71	81	45	72	88	651
KKŽ	15	16	17	18	19	19	20	19	7	13	18	181
BBŽ	14	15	16	20	20	23	25	24	10	15	22	204
PGŽ	2.353	2.380	2.420	2.561	2.685	2.789	2.910	2.966	1.323	2.212	2.918	27.517
LSŽ	467	493	523	575	621	736	789	821	267	484	651	6.427
VPŽ	12	14	13	11	13	14	18	17	7	10	15	144
PSŽ	9	10	10	10	12	13	16	20	9	15	22	146
BPŽ	20	24	24	24	27	29	34	37	15	25	36	295
ZDŽ	1.074	1.087	1.187	1.290	1.362	1.559	1.664	1.752	800	1.299	1.670	14.744
OBŽ	74	75	74	80	89	92	99	108	43	75	107	916
ŠKŽ	657	717	746	797	818	923	965	1.009	400	705	885	8.622
VSŽ	34	41	44	51	70	89	81	80	29	36	75	630
SDŽ	1.835	2.038	2.213	2.473	2.737	3.160	3.474	3.657	1.223	2.309	3.202	28.321
IŽ	2.985	2.981	3.059	3.370	3.763	4.104	4.333	4.482	1.736	3.372	4.583	38.768
DNŽ	1.123	1.241	1.346	1.443	1.599	1.864	2.015	2.237	455	967	1.688	15.978
MŽ	39	45	48	56	46	70	76	82	39	64	87	652
GŽ	768	877	968	1.078	1.153	1.286	1.400	1.454	342	634	1.078	11.038
UKUPNO	11.835	12.442	13.129	14.343	15.594	17.430	18.666	19.566	6.996	12.770	17.763	160.534

Izvor: Izrada autora prema podacima HTZ, url i DZS url

Iz tablice 1. vidljivo je da ukupan broj dolazaka turista u sve županije Republike Hrvatske u razdoblju od 2012. do 2022. godine iznosi 160.534.000. Od 2012. godine do 2022. godine najpoželjnija turistička destinacija bila je Istarska županija. Svih 10 analiziranih godina Istarska županija ima najveći broj dolazaka turista. Ukupan broj dolazaka turista u Istarsku županiju u svih 10 godina je 38.768.000. Slijede je Primorsko-goranska županija, Splitsko-dalmatinska županija, Dubrovačko-neretvanska županija te Zadarska županija. Vidljivo je da se sve nabrojane županije nalaze u jadranskoj Hrvatskoj, iz čega se još jednom da zaključiti da je Jadransko more dugi niz godina najprivlačnija destinacija turista.

Županija koja u razdoblju od 2012. do 2018. godine ima najmanji broj dolazaka turista je Požeško-slavonska županija, a županija koja u razdoblju od 2018. do 2022. godine ima najmanji broj dolazaka je Virovitičko-podravska županija. Ipak, Virovitičko-podravska županija ima najmanji ukupan broj dolazaka u svih 10 godina, i to 144.000.

Najveći broj dolazaka turista ostvaren je 2019. godine, a najmanji 2020. godine.

Kada se govori o noćenju turista po županijama u Republici Hrvatskoj od 2012. do 2022. godine, njih je više nego dolazaka turista, ali što se tiče destinacija, podaci su gotovo jednaki kao i kod dolazaka, što je vidljivo iz sljedeće tablice na kojoj će biti prikazani podaci o broju noćenja turista po županijama u Hrvatskoj od 2012. do 2022. godine.

Tablica 2: Broj noćenja turista u Republici Hrvatskoj po županijama od 2012. do 2022. godine

	Noćenja turista (izražena u 000)											
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	UKUPNO
ZGŽ	68	83	93	112	128	149	203	225	82	150	229	1.522
KZŽ	162	178	210	216	283	330	362	387	201	315	383	3.027
SMŽ	82	84	76	82	84	90	99	95	35	33	55	815
KŽ	304	324	331	395	466	565	608	626	180	400	553	4.752
VŽ	115	112	117	130	129	142	168	184	85	148	202	1.532
KKŽ	29	28	32	28	40	39	40	35	18	27	37	353
BBŽ	32	33	37	63	68	70	80	77	35	49	68	612
PGŽ	11.974	12.348	12.212	13.070	13.990	14.898	15.284	15.315	7.824	12.446	15.512	144.873
LSŽ	1.824	1.950	2.031	2.198	2.323	2.647	2.749	2.856	1.331	2.213	2.815	24.937
VPŽ	29	32	32	29	31	33	46	45	14	21	32	344
PSŽ	19	22	25	24	26	31	36	41	21	37	61	343
BPŽ	36	44	41	43	46	51	56	60	24	39	58	498
ZDŽ	6.783	6.748	7.184	7.817	8.210	9.218	9.591	9.869	5.474	8.276	10.066	89.236
OBŽ	168	170	150	158	173	178	195	218	97	161	218	1.886
ŠKŽ	4.139	4.514	4.553	4.823	4.988	5.455	5.512	5.549	2.709	4.383	5.226	51.851
VSŽ	61	76	83	94	102	138	132	134	47	68	123	1.058
SDŽ	10.518	11.468	12.135	13.289	14.881	16.596	17.562	17.966	7.879	13.479	17.085	152.858
IŽ	19.877	19.445	19.545	20.967	23.128	25.426	26.179	26.389	11.453	21.734	27.690	241.833
DNŽ	5.188	5.618	5.884	6.136	6.828	7.712	8.051	8.334	2.407	4.704	7.210	68.072
MŽ	89	99	111	127	110	168	187	197	96	144	204	1.532
GZ	1.246	1.452	1.602	1.804	2.016	2.264	2.512	2.639	780	1.375	2.206	19.896
UKUPNO	62.743	64.828	66.484	71.605	78.050	86.200	89.652	91.241	40.792	70.202	90.033	811.830

Izvor: Izrada autora prema podacima HTZ, url i DZS url

Iz tablice 2. vidljivo je da ukupan broj noćenja turista u svim županijama Republike Hrvatske u razdoblju od 2012. do 2022. godine iznosi 811.830.000. U broju noćenja turista u razdoblju od 2012. do 2022. godine, na prvom mjestu se također nalazi Istarska županija sa ukupnim brojem noćenja u navedenih 10 godina koji iznosi 241.833.000. Najveći porast noćenja Istarska županija je ostvarila od 2021. do 2022. godine. Slijedi ju Splitsko-dalmatinska županija sa ukupnim brojem noćenja 152.858.000 te Primorsko-goranska županija sa ukupnim brojem noćenja 144.873.000.

Najmanji ukupan broj noćenja turista u navedenom razdoblju je u Požeško-slavonskoj županiji, njih samo 343.000.

Najveći broj noćenja turista ostvaren je 2019. godine, odnosno 91.241.000 noćenja, a najmanji 2020. godine odnosno 40.792.000.

U tablici 3. prikazani su dolasci turista po županijama od 2012. godine do 2022. godine primjenom relativnog broja strukture, prema izrazu (2) i to kutnog 100, kojim je izračunat odnos svakog broja dolazaka turista (svake županije i svake godine) u okviru sveukupnog broja dolazaka turista u 21 županiji.

Tablica 3: Broj dolazaka turista u Republiku Hrvatsku po županijama od 2012. do 2022. godine primjenom relativnog broja strukture – kutno 100

Dolasci turista primjenom relativnog broja kutno 100 (izraženi u %)												
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	UKUPNO
ZGŽ	0,02	0,03	0,03	0,04	0,05	0,05	0,08	0,09	0,03	0,05	0,08	0,55
KZŽ	0,04	0,05	0,05	0,06	0,08	0,09	0,10	0,11	0,06	0,09	0,11	0,84
SMŽ	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,19
KŽ	0,12	0,12	0,13	0,15	0,17	0,21	0,22	0,23	0,06	0,14	0,18	1,73
VŽ	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,04	0,04	0,05	0,03	0,04	0,05	0,41
KKŽ	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	0,01	0,11
BBŽ	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,13
PGŽ	1,47	1,48	1,51	1,60	1,67	1,74	1,81	1,85	0,82	1,38	1,82	17,14
LSŽ	0,29	0,31	0,33	0,36	0,39	0,46	0,49	0,51	0,17	0,30	0,41	4,00
VPŽ	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	0,01	0,09
PSŽ	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,09
BPŽ	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01	0,02	0,02	0,18
ZDŽ	0,67	0,68	0,74	0,80	0,85	0,97	1,04	1,09	0,50	0,81	1,04	9,18
OBŽ	0,05	0,05	0,05	0,05	0,06	0,06	0,06	0,07	0,03	0,05	0,07	0,57
ŠKŽ	0,41	0,45	0,46	0,50	0,51	0,57	0,60	0,63	0,25	0,44	0,55	5,37
VSŽ	0,02	0,03	0,03	0,03	0,04	0,06	0,05	0,05	0,02	0,02	0,05	0,39
SDŽ	1,14	1,27	1,38	1,54	1,70	1,97	2,16	2,28	0,76	1,44	1,99	17,64
IŽ	1,86	1,86	1,91	2,10	2,34	2,56	2,70	2,79	1,08	2,10	2,85	24,15
DNŽ	0,70	0,77	0,84	0,90	1,00	1,16	1,26	1,39	0,28	0,60	1,05	9,95
MŽ	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,04	0,05	0,05	0,02	0,04	0,05	0,41
GZ	0,48	0,55	0,60	0,67	0,72	0,80	0,87	0,91	0,21	0,39	0,67	6,88
UKUPNO	7,37	7,75	8,18	8,93	9,71	10,86	11,63	12,19	4,36	7,95	11,06	100,00

Izvor: Izrada i izračun autora

Vidljivo je kako je u analiziranim godinama najmanje dolazaka turista bilo 2020. godine – 4,36 %, a najviše 2019. godine – 12,19 %. Najveći postotak dolazaka turista imala je Istarska županija u 2022. godini – 2,85 %, a najmanji Virovitičko-podravska županija i Požeško-slavonska županija.

U tablici 4. prikazana su noćenja turista po županijama od 2012. godine do 2022. godine primjenom relativnog broja strukture, prema izrazu (2) i to kutnog 100, kojim je izračunat odnos

svakog broja noćenja turista (svake županije i svake godine) u okviru sveukupnog broja noćenja turista u 21 županiji.

Tablica 4: Broj noćenja turista u Republici Hrvatskoj po županijama od 2012. do 2022. godine primjenom relativnog broja strukture – kutno 100

Noćenja turista primjenom relativnog broja kutno 100 (izražena u %)												
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	UKUPNO
ZGŽ	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,03	0,03	0,01	0,02	0,03	0,19
KZŽ	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03	0,04	0,04	0,05	0,02	0,04	0,05	0,37
SMŽ	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,01	0,10
KŽ	0,04	0,04	0,04	0,05	0,06	0,07	0,07	0,08	0,02	0,05	0,07	0,59
VŽ	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01	0,02	0,02	0,19
KKŽ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
BBŽ	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	0,01	0,08
PGŽ	1,47	1,52	1,50	1,61	1,72	1,84	1,88	1,89	0,96	1,53	1,91	17,85
LSŽ	0,22	0,24	0,25	0,27	0,29	0,33	0,34	0,35	0,16	0,27	0,35	3,07
VPŽ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,04
PSŽ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,01	0,04
BPŽ	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,01	0,06
ZDŽ	0,84	0,83	0,88	0,96	1,01	1,14	1,18	1,22	0,67	1,02	1,24	10,99
OBŽ	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03	0,01	0,02	0,03	0,23
ŠKŽ	0,51	0,56	0,56	0,59	0,61	0,67	0,68	0,68	0,33	0,54	0,64	6,39
VSŽ	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,02	0,13
SDŽ	1,30	1,41	1,49	1,64	1,83	2,04	2,16	2,21	0,97	1,66	2,10	18,83
IŽ	2,45	2,40	2,41	2,58	2,85	3,13	3,22	3,25	1,41	2,68	3,41	29,79
DNŽ	0,64	0,69	0,72	0,76	0,84	0,95	0,99	1,03	0,30	0,58	0,89	8,39
MŽ	0,01	0,01	0,01	0,02	0,01	0,02	0,02	0,02	0,01	0,02	0,03	0,19
GZ	0,15	0,18	0,20	0,22	0,25	0,28	0,31	0,33	0,10	0,17	0,27	2,45
UKUPNO	7,73	7,99	8,19	8,82	9,61	10,62	11,04	11,24	5,02	8,65	11,09	100,00

Izvor: Izrada i izračun autora

Iz tablice 4. vidljivo je kako je u analiziranim godinama najmanje noćenja turista bilo 2020. godine – 5,02 %, a najviše 2019. godine – 11,24 %. Najveći postotak noćenja turista imala je Istarska županija u 2022. godini – 3,41 %, a najmanji Virovitičko-podravska županija i Požeško-slavonska županija.

Prethodno u radu, u tablicama 3. i 4., prikazan je broj dolazaka i noćenja turista primjenom relativnog broja kutno 100, a u nastavku, u tablicama 5. i 6., broj dolazaka turista bit će prikazan primjenom relativnog broja strukture - vodoravno 100, prema izrazu (2), a broj noćenja turista primjenom relativnog broja okomito 100, prema izrazu (2).

U tablici 5. izračunat je odnos broja dolaska turista za svaku godinu u pojedinoj županiji u okviru ukupnog broja dolazaka turista u toj županiji u svih 10 godina, primjenom relativnog broja vodoravno 100, prema izrazu (2). Dobiveni postoci za pojedinu županiju za svih 10 godina, kada se zbroje, iznose 100 %.

Tablica 5: Broj dolazaka turista u Republiku Hrvatsku po županijama od 2012. do 2022. godine primjenom relativnog broja strukture – vodoravno 100

Dolasci turista primjenom relativnog broja vodoravno 100 (izraženi u %)												
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	VODORAVNO 100
ZGŽ	4,44	5,46	6,14	7,51	8,53	9,90	13,99	15,93	4,78	8,99	14,33	100,00
KZŽ	4,70	5,59	6,34	7,16	9,25	10,59	12,01	13,27	6,64	11,26	13,20	100,00
SMŽ	7,97	8,97	9,30	9,63	9,97	12,29	12,96	12,62	4,32	4,32	7,64	100,00
KŽ	6,73	7,05	7,48	8,82	10,04	11,98	12,70	13,10	3,67	7,92	10,51	100,00
VŽ	6,61	6,45	7,07	7,68	7,99	9,37	10,91	12,44	6,91	11,06	13,52	100,00
KKŽ	8,29	8,84	9,39	9,94	10,50	10,50	11,05	10,50	3,87	7,18	9,94	100,00
BBŽ	6,86	7,35	7,84	9,80	9,80	11,27	12,25	11,76	4,90	7,35	10,78	100,00
PGŽ	8,55	8,65	8,79	9,31	9,76	10,14	10,58	10,78	4,81	8,04	10,60	100,00
LSŽ	7,27	7,67	8,14	8,95	9,66	11,45	12,28	12,77	4,15	7,53	10,13	100,00
VPŽ	8,33	9,72	9,03	7,64	9,03	9,72	12,50	11,81	4,86	6,94	10,42	100,00
PSŽ	6,16	6,85	6,85	6,85	8,22	8,90	10,96	13,70	6,16	10,27	15,07	100,00
BPŽ	6,78	8,14	8,14	8,14	9,15	9,83	11,53	12,54	5,08	8,47	12,20	100,00
ZDŽ	7,28	7,37	8,05	8,75	9,24	10,57	11,29	11,88	5,43	8,81	11,33	100,00
OBŽ	8,08	8,19	8,08	8,73	9,72	10,04	10,81	11,79	4,69	8,19	11,68	100,00
ŠKŽ	7,62	8,32	8,65	9,24	9,49	10,71	11,19	11,70	4,64	8,18	10,26	100,00
VSŽ	5,40	6,51	6,98	8,10	11,11	14,13	12,86	12,70	4,60	5,71	11,90	100,00
SDŽ	6,48	7,20	7,81	8,73	9,66	11,16	12,27	12,91	4,32	8,15	11,31	100,00
IŽ	7,70	7,69	7,89	8,69	9,71	10,59	11,18	11,56	4,48	8,70	11,82	100,00
DNŽ	7,03	7,77	8,42	9,03	10,01	11,67	12,61	14,00	2,85	6,05	10,56	100,00
MŽ	5,98	6,90	7,36	8,59	7,06	10,74	11,66	12,58	5,98	9,82	13,34	100,00
GZ	6,96	7,95	8,77	9,77	10,45	11,65	12,68	13,17	3,10	5,74	9,77	100,00

Izvor: Izrada i izračun autora

Iz tablice 5., kako je i prethodno navedeno, vidljivi su podaci o dolascima turista u pojedinoj županiji u odnosu na ukupan broj dolazaka turista u toj županiji u svih 10 analiziranih godina, kao na primjer:

- U Zagrebačkoj županiji je u 2022. godini ostvaren najmanji postotak dolazaka turista u odnosu na ukupan broj dolazaka turista u navedenoj županiji u svih 10 analiziranih godina, i to 4,44 %, a najveći u 2019. godini, i to 15,93 %

- U Brodsko-posavskoj županiji je u 2020. godini ostvaren najmanji postotak dolazaka turista u odnosu na ukupan broj dolazaka turista u navedenoj županiji u svih 10 analiziranih godina, i to 5,08 %, a najveći u 2019. godini, i to 12,54 %
- U Dubrovačko-neretvanskoj županiji je u 2020. godini ostvaren najmanji postotak dolazaka turista u odnosu na ukupan broj dolazaka turista u navedenoj županiji u svih 10 analiziranih godina, i to samo 2,85 %, a najveći u 2019. godini, i to 14,00 %

U tablici 6. izračunat je odnos broja noćenja turista za svaku županiju u pojedinoj godini u okviru ukupnog broja noćenja turista u toj godini u svim županijama, primjenom relativnog broja okomito 100, prema izrazu (2). Dobiveni postoci za pojedinu godinu za svih 21 županiju, kada se zbroje, iznose 100 %.

Tablica 6: Broj noćenja turista u Republici Hrvatskoj po županijama od 2012. do 2022. godine primjenom relativnog broja strukture – okomito 100

Noćenja turista primjenom relativnog broja okomito 100 (izraženi u %)											
ŽUPANIJA	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
ZGŽ	0,11	0,13	0,14	0,16	0,16	0,17	0,23	0,25	0,20	0,21	0,25
KZŽ	0,26	0,27	0,32	0,30	0,36	0,38	0,40	0,42	0,49	0,45	0,43
SMŽ	0,13	0,13	0,11	0,11	0,11	0,10	0,11	0,10	0,09	0,05	0,06
KŽ	0,48	0,50	0,50	0,55	0,60	0,66	0,68	0,69	0,44	0,57	0,61
VŽ	0,18	0,17	0,18	0,18	0,17	0,16	0,19	0,20	0,21	0,21	0,22
KKŽ	0,05	0,04	0,05	0,04	0,05	0,05	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04
BBŽ	0,05	0,05	0,06	0,09	0,09	0,08	0,09	0,08	0,09	0,07	0,08
PGŽ	19,08	19,05	18,37	18,25	17,92	17,28	17,05	16,79	19,18	17,73	17,23
LSŽ	2,91	3,01	3,05	3,07	2,98	3,07	3,07	3,13	3,26	3,15	3,13
VPŽ	0,05	0,05	0,05	0,04	0,04	0,04	0,05	0,05	0,03	0,03	0,04
PSŽ	0,03	0,03	0,04	0,03	0,03	0,04	0,04	0,04	0,05	0,05	0,07
BPŽ	0,06	0,07	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,07	0,06	0,06	0,06
ZDŽ	10,81	10,41	10,81	10,92	10,52	10,69	10,70	10,82	13,42	11,79	11,18
OBŽ	0,27	0,26	0,23	0,22	0,22	0,21	0,22	0,24	0,24	0,23	0,24
ŠKŽ	6,60	6,96	6,85	6,74	6,39	6,33	6,15	6,08	6,64	6,24	5,80
VSŽ	0,10	0,12	0,12	0,13	0,13	0,16	0,15	0,15	0,12	0,10	0,14
SDŽ	16,76	17,69	18,25	18,56	19,07	19,25	19,59	19,69	19,32	19,20	18,98
IŽ	31,68	29,99	29,40	29,28	29,63	29,50	29,20	28,92	28,08	30,96	30,76
DNŽ	8,27	8,67	8,85	8,57	8,75	8,95	8,98	9,13	5,90	6,70	8,01
MŽ	0,14	0,15	0,17	0,18	0,14	0,19	0,21	0,22	0,24	0,21	0,23
GZ	1,99	2,24	2,41	2,52	2,58	2,63	2,80	2,89	1,91	1,96	2,45
OKOMITO 100	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Izvor: Izrada i izračun autora

Iz tablice 6. vidljivo je da je u svih 10 analiziranih godina Istarska županija imala najveći postotak noćenja turista u odnosu na ukupni broj noćenja turista u tim godinama u svim županijama. Najveći postotak bio je 2012. godine. Te godine postotak noćenja turista u Istarskoj županiji u okviru ukupnog broja noćenja svih županija iznosio je 31,66 %. Najmanji postotak iznosi 0,03 % kojeg je imala Požeško-slavonska županija 2021., 2013., 2015. i 2016. godine.

Iz svih prethodnih tablica jasno se vidi pad broja dolazaka i noćenja turista u Republici Hrvatskoj u 2020. i 2021. godini, u odnosu na prethodne godine, a posebice u odnosu na prethodnu 2019. godinu. Razlog tome bila je pandemija korona virusa, zbog koje su bila zabranjena okupljanja ljudi, zatvoreni prolazi među županijama, ali i prisutna neizvjesnost među ljudima. Zbog ograničenja boravka ljudi na jednom mjestu, brojne privatne i smještajne jedinice koje su inače pružale turističke usluge bile su zatvorene, kao i hoteli, restorani, kafići i brojne trgovine. U navedene dvije godine porasla je potražnja za kamp i mobilnim kućicama u kojima su ljudi mogli biti u miru i izvan doticaja s drugim ljudima, međutim ne u dovoljnoj mjeri da ne uspori djelatnost turizma.

Vidljivo je da je u Republici Hrvatskoj 2020. godine broj noćenja turista pao za više od 50 %, sa 91.241.000 noćenja 2019. godine na 40.792.000 noćenja 2020. godine. 2021. godine se situacija počinje popravljati i broj noćenja turista se povećava na više od 70.000.000. Što se tiče dolazaka, situacija je bila ista, broj dolazaka je sa 19.566.000 ostvarenih u 2019. godini, pao na 6.996.000 dolazaka 2020. godine. 2021. godine broj dolazaka se povećao na 12.770.000.

2022. godine situacija je znatno bolja, i vidljivo je kako broj dolazaka i noćenja turista nakon završetka pandemije korona virusa ponovno raste iz godine u godinu. Na primjer, za razliku od prethodne 2021. godine kada je ukupan broj dolazaka turista iznosio 12.770.000, taj se broj 2022. godine povećao na 17.763.000. Najveći porast dolazaka turista u 2022. godini imala je Istarska županija, s porastom od 1.211.000 dolazaka turista, koja ima i ukupno najveći broj dolazaka turista u 2022. godini, i to 4.583.000 dolazaka. Najmanji broj dolazaka turista u 2022. godini ima Virovitičko-podravska županija, a najmanji porast u odnosu na 2021. godinu imaju Koprivničko-križevačka županija i Virovitičko-podravska županija.

Povećanje broja dolazaka turista po županijama u Republici Hrvatskoj 2022. godine u odnosu na 2021. godinu najbolje se može prikazati primjenom relativnog broja dinamike - verižnog indeksa, izraz (5), a koji je u slijedećoj tablici izračunat na način da se broj dolazaka turista pojedine županije iz 2022. godine podijelio sa brojem dolazaka turista iste te županije iz 2021. godine te se dobiveni broj pomnožio sa 100 (primjer: $(126.000/79.000) * 100 = 159,49$).

Tablica 7: Broj dolazaka turista u Republiku Hrvatsku po županijama primjenom relativnog broja dinamike – verižnog indeksa za 2022. godinu

Dolasci turista primjenom relativnog broja dinamike – verižnog indeksa za 2022. godinu			
	Dolasci turista 2021. g. (izraženi u 000)	Dolasci turista 2022. g. (izraženi u 000)	VERIŽNI INDEKS 2022. g. (izraženi u %)
ZGŽ	79	126	159,49
KZŽ	151	177	117,22
SMŽ	13	23	176,92
KŽ	220	292	132,73
VŽ	72	88	122,22
KKŽ	13	18	138,46
BBŽ	15	22	146,67
PGŽ	2.212	2.918	131,92
LSŽ	484	651	134,50
VPŽ	10	15	150,00
PSŽ	15	22	146,67
BPŽ	25	36	144,00
ZDŽ	1.299	1.670	128,56
OBŽ	75	107	142,67
ŠKŽ	705	885	125,53
VSŽ	36	75	208,33
SDŽ	2.309	3.202	138,67
IŽ	3.372	4.583	135,91
DNŽ	967	1.688	174,56
MŽ	64	87	135,94
GZ	634	1.078	170,03

Izvor: Izrada i izračun autora

Najveće povećanje pokazuje verižni indeks koji pokazuje porast dolazaka turista u Vukovarsko-srijemskoj županiji, što znači da je ista ostvarila najveće povećanje dolazaka broja turista u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu, a koje iznosi 108,33 % (postotak dobiven na sljedeći način: $208,33 - 100 = 108,33$). Slijede ju Sisačko-moslavačka županija u kojoj se broj dolazaka turista u 2022. godini povećao za 76,92 % u odnosu na 2021. godinu te Dubrovačko-neretvanska županija u kojoj se broj dolazaka turista u 2022. godini povećao za 74,56 % u odnosu na 2021. godinu. Najmanje povećanje broja dolazaka turista u 2022. godini imala je Krapinsko-zagorska županije u kojoj se broj dolazaka turista povećao za 17,22 % u odnosu na prethodno analiziranu 2021. godinu. Sve županije imale su porast broja dolazaka turista 2022. godine u odnosu na 2021. godinu.

Budući da je Istarska županija svih godina vodeća županija po broju dolazaka i noćenja turista u Republici Hrvatskoj, u sljedećoj tablici bit će primjenom relativnog broja dinamike – baznog indeksa, izraz (4), prikazan broj noćenja turista u Istarskoj županiji u razdoblju od 2012. do 2022. godine.

Tablica 8: Broj noćenja turista u Istarskoj županiji od 2012. do 2022. godine primjenom relativnog broja dinamike – baznog indeksa

Istarska županija		
GODINA	BROJ NOĆENJA (izražena u 000)	BAZNI INDEKSI (izraženi u % (potocima))
2012.	19.877	85,94
2013.	19.445	84,08
2014.	19.545	84,51
2015.	20.967	90,66
2016.	23.128	100,00
2017.	25.426	109,94
2018.	26.179	113,19
2019.	26.389	114,10
2020.	11.453	49,52
2021.	21.734	93,97
2022.	27.690	119,73

Izvor: Izrada i izračun autora

Kao bazna godina za izračun baznih indeksa u Istarskoj županiji za godine od 2012. do 2022., izabrana je 2016. godina.

Iz tablice 8. vidljivi su sljedeći podaci:

- Broj noćenja turista u Istarskoj županiji u 2012. godini bio je za 14,06 % manji u odnosu na baznu 2016. godinu (izračunato na sljedeći način: $85,94 - 100 = - 14,06$)
- Broj noćenja turista u Istarskoj županiji u 2013. godini bio je za 15,92 % manji u odnosu na baznu 2016. godinu
- Broj noćenja turista u Istarskoj županiji u 2014. godini bio je za 15,49 % manji u odnosu na baznu 2016. godinu
- Broj noćenja turista u Istarskoj županiji u 2015. godini bio je za 9,34 % manji u odnosu na baznu 2016. godinu
- Broj noćenja turista u Istarskoj županiji u 2017. godini bio je za 9,94 % veći u odnosu na baznu 2016. godinu (izračunato na sljedeći način: $109,94 - 100 = 9,94$)

- Broj noćenja turista u Istarskoj županiji u 2018. godini bio je za 13,19 % veći u odnosu na baznu 2016. godinu
- Broj noćenja turista u Istarskoj županiji u 2019. godini bio je za 14,10 % veći u odnosu na baznu 2016. godinu
- Broj noćenja turista u Istarskoj županiji u 2020. godini bio je za 50,48 % manji u odnosu na baznu 2016. godinu
- Broj noćenja turista u Istarskoj županiji u 2021. godini bio je za 6,03 % manji u odnosu na baznu 2016. godinu
- Broj noćenja turista u Istarskoj županiji u 2022. godini bio je za 19,73 % veći u odnosu na baznu 2016. godinu

U tablici 9., pomoću relativnih brojeva koordinacije, izraz (6), prikazan je odnos broja noćenja i broja dolazaka turista u Republici Hrvatskoj po županijama u 2022. godini, točnije prikazan je broj noćenja po jednom dolasku turista, kao i broj dolazaka turista na 100 noćenja.

Tablica 9: Broj noćenja i dolazaka turista u Republici Hrvatskoj po županijama u 2022. godini pomoću relativnih brojeva koordinacije

	NOĆENJA (izražena u 000)	DOLASCI (izraženi u 000)	BROJ NOĆENJA PO JEDNOM DOLASKU	BROJ DOLAZAKA NA 100 NOĆENJA
ZGŽ	229	126	1,82	55,02
KZŽ	383	177	2,16	46,21
SMŽ	55	23	2,39	41,82
KŽ	553	292	1,89	52,80
VŽ	202	88	2,30	43,56
KKŽ	37	18	2,06	48,65
BBŽ	68	22	3,09	32,35
PGŽ	15.512	2.918	5,32	18,81
LSŽ	2.815	651	4,32	23,13
VPŽ	32	15	2,13	46,88
PSŽ	61	22	2,77	36,07
BPŽ	58	36	1,61	62,07
ZDŽ	10.066	1.670	6,03	16,59
OBŽ	218	107	2,04	49,08
ŠKŽ	5.226	885	5,91	16,93
VSŽ	123	75	1,64	60,98
SDŽ	17.085	3.202	5,34	18,74
IŽ	27.690	4.583	6,04	16,55
DNŽ	7.210	1.688	4,27	23,41
MŽ	204	87	2,34	42,65
GZ	2.206	1.078	2,05	48,87

Izvor: Izrada i izračun autora

Iz tablice 9., pomoću primjene relativnih brojeva koordinacije, može se vidjeti koliki je broj noćenja po dolasku jednog turista, kao i koliki je broj dolazaka na 100 noćenja u 2022. godini, za sve županije.

Na primjer, za Zagrebačku županiju vidljivo je da je prosječan broj noćenja po dolasku jednog turista 1,82 noćenja, te da broj dolazaka na 100 noćenja iznosi 55,02; za Primorsko-goransku županiju vidljivo je da je prosječan broj noćenja po dolasku jednog turista 5,32 noćenja, te da broj dolazaka na 100 noćenja iznosi 18,81; za Zadarsku županiju vidljivo je da je prosječan broj noćenja po dolasku jednog turista 6,03 noćenja, te da broj dolazaka na 100 noćenja iznosi 16,59.

6. ZAKLJUČAK

Iz ovog završnog rada može se zaključiti kako je turizam zaista grana ekonomije koja, neovisno o dugoj povijesti, ne samo da opstaje dugi niz godina, već i kontinuirano raste iz godine u godinu. Zahvaljujući konstantom rastu i razvoju turizma, postoje brojni oblici istoga, pa svaka osoba na svijetu može pronaći onaj oblik koji joj odgovara i način na koji želi ispuniti svoje putovanje i odmor.

Zbog svojih prirodnih ljepota i brojnih kulturnih i vjerskih znamenitosti, Republika Hrvatska je već godinama omiljena turistička destinacija brojnim turistima iz svih dijelova svijeta, ali i domaćima. Zahvaljujući Jadranskom moru, prekrasnim nacionalnim parkovima i parkovima prirode koji očaravaju svojom netaknutom prirodom, planinama koje su zanimljive brojnim planiranima, lječilištima sa prirodnim termalnim vodama, malim mjestima i selima u kojima turisti mogu iskušati jela i pića domaće proizvodnje, i u Hrvatskoj je razvijen veliki broj različitih vrsta turizma. Ipak, analiza koja je pomoću relativnih brojeva provedena u prethodnom poglavlju ovog rada pokazuje kako se turisti ipak najviše okreću obalnom turizmu. Najposjećenije turističke destinacije iz godine u godinu su županije koje se nalaze u primorskoj Hrvatskoj, odnosno uz obalu Jadranskog mora, a to su Istarska županija, Splitsko-dalmatinska županija, Zadarska županija, Dubrovačko-neretvanska županija, Primorsko-goranska županija i Šibensko-kninska županija. Prvo mjesto po dolascima i noćenjima turista od 2012. godine do 2022. godine zauzima Istarska županija. Najmanje posjećene županije su one u panonskoj Hrvatskoj, što dovodi do zaključka da bi trebalo povećati turističku ponudu u tim dijelovima i više podržati slabije razvijene grane turizma, poput eko-turizma, gastronomskog turizma, ruralnog turizma ili medicinskog turizma.

U svakom slučaju, obalni turizam ljeti osigurao je povećanje prihoda za Republiku Hrvatsku, povećanje zaposlenosti ljeti te dobru popularnost i prepoznatljivost Republike Hrvatske u cijelome svijetu.

7. LITERATURA

1. Boranić Živoder, S.; Tomljenović, R. (2022) *PRIRUČNIK ZA RAZVOJ GASTRONOMSKOG TURIZMA*. Zagreb: Ministarstvo turizma i sporta Republike Hrvatske. URL: https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2023_dokumenti/230614_prirucnik_gastro_t.pdf [pristup: 25.7.2024.]
2. Državni zavod za statistiku (DZS), Turizam, Statistička izvješća. URL: <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/turizam/> [pristup: 29.7.2024., 30.7.2024., 2.8.2024., 3.8.2024., 4.8.2024.]
3. Galičić, V.; Laškarin, M. (2016) *Principi i praksa turizma i hotelijerstva*. Opatija: Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija
4. Geić, S. (2011) *Menadžment selektivnih oblika turizma*. Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni studijski centar za stručne studije
5. Horvat, J.; Mijoč, J. (2012) *Osnove statistike*. Zagreb: Ljevak
6. Hrvatska turistička zajednica (HTZ), Turizam u brojkama. URL: <https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/analize-s-podrucja-turizma/turizam-u-brojkama> [pristup: 29.7.2024., 30.7.2024., 2.8.2024., 3.8.2024., 4.8.2024.]
7. Istražite park. URL: <https://np-plitvicka-jezera.hr/istrazite-park/> [pristup: 26.7.2024.]
8. Kratka povijest turizma u Hrvatskoj. URL: <https://www.cimerfraj.hr/aktualno/povijest-turizma-hrvatska> [pristup: 26.7.2024.]
9. Obilježja državnosti. URL: <https://www.sabor.hr/hr/o-saboru/obiljezja-drzavnosti> [pristup: 25.7.2024.]
10. Ovo je 10 najposjećenijih zemalja na svijetu. URL: <https://www.journal.hr/lifestyle/putovanja/zemlje-koje-posjecuje-najveci-broj-turista-u-svijetu/> [pristup: 20.7.2024.]
11. Općenito o RH. URL: <https://migracije.hr/opce-informacije/> [pristup: 25.7.2024.]
12. Pirjevec, B.; Kesar, O. (2002) *Počela turizma*. Zagreb: Mikrorad
13. Radman - Funarić, M. (2018) *UVOD U GOSPODARSKU STATISTIKU, Tko kaže da lažem? u potpisu – Statistika*. Požega: Veleučilište u Požegi.

14. Rozga, A. (2009) *Statistika za ekonomiste*. Split: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu
15. Split. URL: <https://splendidapalace.com/split/?lang=hr> [pristup: 27.8.2024.]
16. Sportski turizam. URL: <https://portal.privatnismjestaj.hr/clanak/sportski-turizam> [pristup: 23.7.2024.]
17. Šetanje i planinarenje. URL: <https://croatia.hr/hr-hr/outdoor-i-aktivni-odmor/setanje-i-planinarenje> [pristup: 26.7.2024.]
18. Šošić, I. (2009) *Statistika*. 3. izd. Zagreb: Školska knjiga
19. Što su negativni, a što pozitivni učinci turizma na život u Zadru? Što najviše smeta lokalnom stanovništvu? Imamo zanimljive rezultate istraživanja. URL: <https://zadarski.slobodnadalmacija.hr/zadar/4-kantuna/sto-su-negativni-a-sto-pozitivni-ucinci-turizma-na-zivot-u-zadru-sto-najvise-smeta-lokalnom-stanovnistu-imamo-zanimljive-rezultate-istrazivanja-1228208> [pristup: 6.8.2024.]
20. Vukonić, B. (2005) *Povijest hrvatskog turizma*. Zagreb: Prometej

8. POPIS TABLICA

Tablica 1: Broj dolazaka turista u Republiku Hrvatsku po županijama od 2012. do 2022. godine

Tablica 2: Broj noćenja turista u Republici Hrvatskoj po županijama od 2012. do 2022. godine

Tablica 3: Broj dolazaka turista u Republiku Hrvatsku po županijama od 2012. do 2022. godine primjenom relativnog broja strukture – kutno 100

Tablica 4: Broj noćenja turista u Republici Hrvatskoj po županijama od 2012. do 2022. godine primjenom relativnog broja strukture – kutno 100

Tablica 5: Broj dolazaka turista u Republiku Hrvatsku po županijama od 2012. do 2022. godine primjenom relativnog broja strukture – vodoravno 100

Tablica 6: Broj noćenja turista u Republici Hrvatskoj po županijama od 2012. do 2022. godine primjenom relativnog broja strukture – okomito 100

Tablica 7: Broj dolazaka turista u Republiku Hrvatsku po županijama primjenom relativnog broja dinamike – verižnog indeksa za 2022. godinu

Tablica 8: Broj noćenja turista u Istarskoj županiji od 2012. do 2022. godine primjenom relativnog broja dinamike – baznog indeksa

Tablica 9: Broj noćenja i dolazaka turista u Republici Hrvatskoj po županijama u 2022. godini pomoću relativnih brojeva koordinacije

IZJAVA O AUTORSTVU RADA

Ja, **Dario Mičević**, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor završnog/diplomskog rada pod naslovom: **Dolasci i noćenja turista na području županija republike hrvatske u razdoblju od 2012. godine do 2022. godine** te da u navedenom radu nisu na nedozvoljen način korišteni dijelovi tuđih radova.

U Požegi, 11. rujna 2024.

Potpis studenta

